

frie Grundlag kan genoptages og fortsættes, thi det er en Fremgangsmaade, som i alt Fald i Øjeblikket bedst harmonerer med de Anskuelse, der findes ude i Befolkningen, og som ogsaa ganske sikkert er bedst i Overensstemmelse med de særlige Kaar, hvorunder det danske Landbrug arbejder.

R. Nielsen: Det er med særlig Interesse, jeg har hørt denne Forhandling, der viser, at man fra alle Partiers Side føler Trang og Lyst til at være med til at løse denne store Samfundsopgave. Naar jeg nævnte før, at vi stod paa kendt Grund, naar vi gik til at udvide Loven af 1917, var det ud fra den Opfattelse, at Udstykningsforeningerne gennem deres Arbejde har været med til at skabe Samfundsværdier af overordentlig stor Betydning. Det er det frie Grundlag, man der har arbejdet paa, og jeg tror, at det er det, der fremmer denne Sag allerbedst. De to Besiddelsesformer af Jord, som altsaa nu vil komme frem efter Jordlovene af 4. Oktober 1919 og efter den gamle Husmandslov af 1899, er jo nok væsensforskellige, og jeg tror, at Husmændene i al Almindelighed vil sætte Pris paa den Besiddelsesform, vi har i Kraft af Husmandsloven af 1899, hvorved de i nogen Maade staar som frie Mænd paa den Jord, som de ganske vist har et Statslaan i, men som de alligevel er fuldt Herrer over, i Modsætning til den Besiddelsesform, vi har faaet ved Loven af 4. Oktober 1919. Jeg kunde have Lyst til at understrege, at det, Nybegyndere skal have, er ikke alene den Tiendedel, som Loven kræver, at de skal indskyde i Ejendommen, men de skal have noget mere, og det er de Folkedyder, som aldrig kan værdsættes højt nok, nemlig Arbejdsomhed og Sparsommelighed. Det sidste kræver Loven i nogen Maade, idet den nemlig forudsætter, at de unge Mennesker, der vil slaa sig ned paa saadant et lille Husmandsbrug, skal besidde en opsparat Kapital, de kan tage med som Tarepenge. Det forudsætter, at disse unge Mennesker skal have besiddet Sparsommelighed. Det er blevet hævdet, at de nuværende høje Ejendomspriser — og ikke mindst Jordpriserne — vil gøre, at disse Landbrug bliver for smaa til at blive selvstændige. Det er vist i nogen Maade rigtigt, at Værdierne er blevet saa forskudte under de herskende Forhold, at de Landbrug, som oprettes nu, staar i Fare for at blive for smaa; netop derfor er det nødvendigt, at de unge har Øje for, at

hvis de vil modtage det Tilbud, Staten her gør, maa de selv bringe et Offer, og det bestaar i de unge Aars Sparsommelighed. Yderligere skal de have indsamlet — kan jeg sige — en Fond af Dygtighed, inden de sætter Foden under eget Bord. Begge Dele kræver Loven, og det mener jeg er udmærket. Husmændene har saaledes netop Gang paa Gang gjort gældende, at de ikke kræver en Undtagelsesstilling i vort Samfund. Her er vi inde paa et Omraade, hvor jeg synes, de maa vise i Praksis, at de ikke ønsker nogen Særstilling i den Retning. Naar Staten kommer med sit Tilbud om disse forholdsvise store Laan og saa de 6 200 Kr., der er Tale om i direkte Byggetilskud, er det maaske at betragte som en Gave, men paa den anden Side maa man indrømme, at det sker, fordi Samfundet under de ekstraordinære Forhold, vi lever under, føler, at paa samme Maade som man giver Tilskud i Byerne, skal man give Tilskud paa Landet; og Forholdene synes mig at være saaledes, at vi i højeste Grad kan billige, at det sker paa den Maade, som det sker.

Der er anket over, at der er nedlagt en hel Del Husmandsbrug. Det er beklageligt, for de Husmandsbrug, som Staten har indskudt Midler i, burde aldrig kunne forsvinde, de burde absolut opretholdes som selvstændige Brug i Fremtiden. Det er derfor værdt at lægge Mærke til, at § 10 i dette Lovforslag netop fremhæver, at de Brug, som oprettes i Kraft af denne Lov, kan ikke nedlægges som saadanne. Her er vi kommet ind paa en Bane, som vi burde have været inde paa allerede i 1899. Det havde haft stor Betydning, om det havde været saaledes.

Med Hensyn til Ekspropriationsspørgsmaalet har jeg nærmest antaget, at det vilde komme frem under Behandlingen af det næste Lovforslag. Jeg kunde blot have Lyst til at sige nu, at det vilde skabe Usikkerhed hos det arbejdende Landbrug, hvis Samfundet skulde have Ret til ved Ekspropriation at tage Jord fra denne eller hin. Der er bundet mægtige Kapitaler i de Bedriftsmidler, Landmændene har at arbejde med, i Bygninger, i Besætning, i Maskiner, og hvad de iøvrigt har at arbejde med under deres daglige Virksomhed, og disse Bedriftsmidler er i alt Fald i disse Tider tilvejetragte med meget store Udgifter. Hvis man kommer og skærer en Del af Ejendommene bort, er Forudsætningen for at faa dem rentable med de Bygninger, Maskiner o. s. v., som er skaffede til Veje, ikke til Stede. Jeg mener, at vi